

ANMELDELSER

AF 138 - anmeldelser

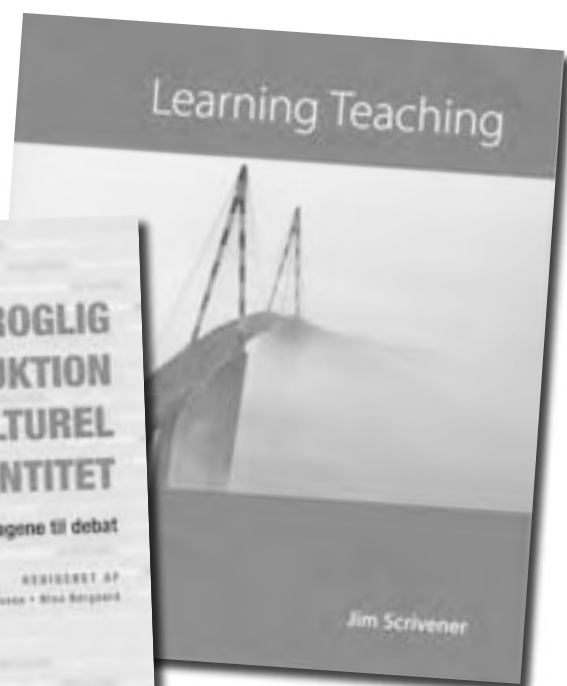
I dette nummer er følgende anmeldt eller omtalt:

Passwords
Systeme 2005
Af Eva Rosenvold

Sproglig konstruktion af kulturel identitet
Sprogfagene til debat.
Red. Merete Birkelund,
Anne Magnussen, Nina Nørgaard.
Syddansk Universitetsforlag. 2005.

Learning Teaching
A guidebook for English
language teachers
Second Edition
Af John Scrivener
Macmillan 2005

Sproglig konstruktion af kulturel identitet

Sprogfagene til debat.

Red. Merete Birkelund, Anne Magnussen, Nina Nørgaard.

Syddansk Universitetsforlag. 2005.

Sprogimperialisme og domænetab – eller har vi sejret ad helvede til?

I bogens indledning spørges der: hvorfor er det så vigtigt med de der sprog?

For dette blads læsere, der har en identitet som sproglærere, er det indlysende, at sprog er indgangsvinklen til kulturel identitet og forståelse. Således har engelsklærerforeningen været med til at tage initiativ til to tværfaglige udviklings-samarbejder og - kurser med de øvrige sprogfag om MUNDTLIGHED og LÆRINGSSTRATEGIER. Men det anføres ligeledes, at engelsk "outperformer" de andre sprog, og bogen skal ses i lyset af den udvikling, der har medført, at engelsk i globaliseringens tidsalder er blevet lingua franca. I en pressemeddelelse betegnes nærværende publikation som en debatbog, der har det dobbelte sigte at diskutere sammenhængen mellem sprog og kultur, såvel som at pege på nødvendigheden af fremmedsproglige kompetencer, og man håber at få politikere og meningsdannere i tale.

På den baggrund fremfører Hans Lauge Hansen det paradoksproblem, at fremmedsprog nedprioriteres i en situation, hvor EU udvider, og der netop vil være brug for kandidater med brede sprogkundskaber. Hans Lauge Hansen anklager Anders Fogh Rasmussens regering for at prioritere naturvidenskab på bekostning af humaniora. Han nævner eksempelvis, at der strømmer forskningspenge til projekter i nanoteknologi, mens penge-kassen smækkes i til an-

søgninger om forskning i renæssancelitteratur og den spanske roman, der netop ville kunne befordre forståelse for en fælles kulturel identitet. Hvor fremmedsproguddannelserne rettelig burde være globaliseringens guldæg, ser han en tendens til, sprogfagene tager karakter af en nyttevidenskab, idet indholdet i stigende grad tilrettelægges instrumentelt.

I sit indlæg betoner Leif Kvistgaard, at fremmedsprogstudiet skal insistere på en stærk sproglig dimension. Hans indlæg har vægt, da han har mangeårige erfaringer med såvel universitetsarbejde som arbejde i erhvervslivet. Ikke mindst Hanne Leth Andersen, lektor på Romansk Institut i Aarhus, argumenterer for det problematiske i, at engelsk fortrænger de øvrige sprog. Hun gør rede for de kulturhistoriske årsager til den nuværende tilstand, der betyder, at det ikke længere er nødvendigt at lære andre fremmedsprog end engelsk. Hun fremhæver, at samarbejdet i EU indadtil er væsentligt for Europas styrke udadtil, og peger på nytteværdien af, at EU-borgere har kompetencer inden for flere fremmedsprog. Gymnasireformen 2005 er med til at øge fremmedsprogens krise, fordi det vil være muligt kun at fortsætte med de to fremmedsprog, man har med sig fra folkeskolen, nemlig engelsk og et andet fremmedsprog, som vælges mellem tysk og fransk. Hanne Leth Andersen anskueliggør, hvordan sprog strukturerer verden gennem sprogfunktioner og sætningsstrukturer, og at sprog er kultur i sig selv. Manglen på kendskab til andre europæiske sprog får dermed den konsekvens, at

fremtidens unge vil besidde en manglende viden om europæisk kultur og historie. Derfor plæderer Hanne Leth Andersen for en ny sprogpolitik, der både skal beskytte modersmålet mod domænetab og sætte fornyet fokus på de øvrige fremmedsprog i Danmark. De videregående uddannelser bør koordinere deres sproguddannelser bedre, således at uddannelserne får klare profiler, og mere fremadrettet foreslår hun to sprogfaglige uddannelsesretninger. Den ene fokuseret på sprog og kulturstudier med klare krav til oversættelse, sprog, litteratur og kultur og samfund, altså med fokus på de sproglige kompetencer. Den anden retning har som målgruppe elever, der ser sig selv som kulturmedarbejdere eller medarbejdere i internationale organisationer. Disse studerende har ikke samme interesse i abstrakt sproglig viden og analysefærdighed. Denne opdeling i to retninger er interessant tænkt, og skal nok fungere som et spændende debatoplæg.

Inge Degns indlæg er debatbogens sidste. Hun viser, hvordan sprog kan være det frugtbare udgangspunkt og analyseobjekt i relation ikke blot til lingvistik, men også i litteraturvidenskab, medievidenskab, samfundsfag og kul-

tur. Hendes indlæg fokuserer på kulturmødet i Europas multikulturelle virkelighed og er optaget af identitetsdannelse i forbindelse med sprog og kultur. Der er "food for thought" for såvel teoretikere som praktikere.

I de nye studieretninger med sprog og samfundsfag, samt sproglige fagsamarbejder er bogen et oplagt indspark til teammøderne.

Margit Nordskov Nielsen

Learning Teaching

A guidebook for English language teachers

Second Edition

Af John Scrivener

Forlag: Macmillan 2005

Omfang: 431 sider

Pris: £ 16.95

ISBN: 1-4050-1399-0

Learning Teaching er en bog, hvor man kan hente en mængde inspiration til at gøre undervisningen endnu mere effektiv og endnu mere spændende.

Bogen er skrevet af Jim Scrivener, som har stor erfaring med at undervise fremmedsprogede i engelsk. Hans bog sigter bredt på metodiske spørgsmål og praktiske ideer til aktiviteter, der kan udfolde sig lige fra begynderniveau til post intermediate/CE1 niveau, som vores elever forventes at sigte mod.

Det siger derfor også selv, at ikke alle gode ideer lader sig overføre uden videre til vores klasseværelser. Alligevel vil jeg på det varmeste anbefale, at bogen får en plads (eller flere) på engelskdepotets hyld.

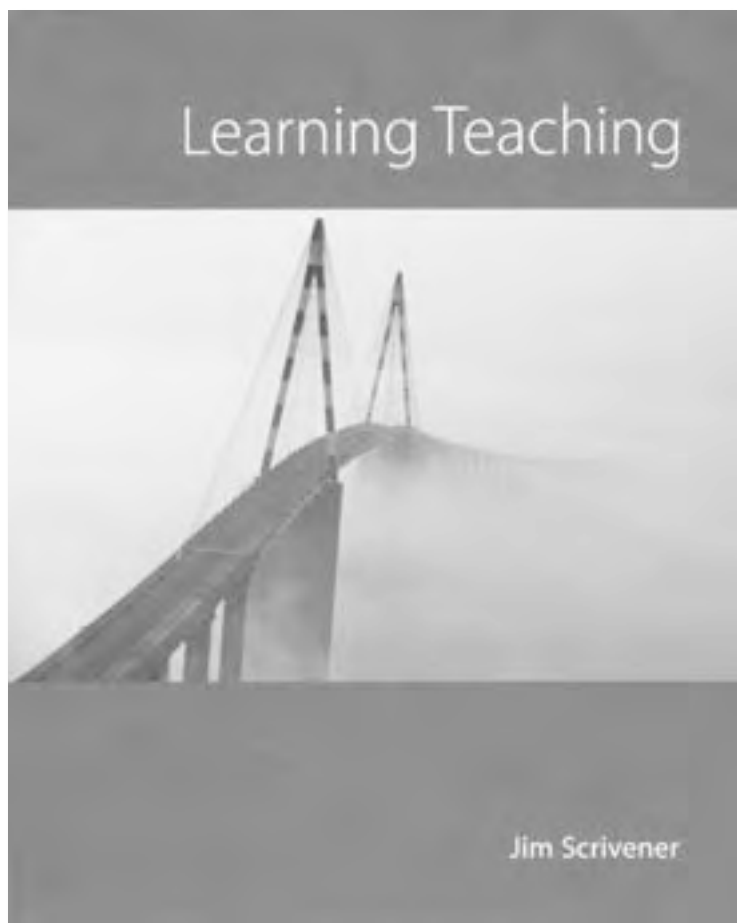
Bogen er fuld af rammende formuleringer af de problemer, vi som undervisere står i hver dag. Den er derfor god til at højne eller skærpe refleksionen over, hvad det er vi står midt i – og det gælder både, når vi står overfor en flok elever eller når vi drøfter undervisning med pædagogikumskandidater. Den rummer mere end 200 tasks som er henvendt til læreren, og som har det formål at gøre læreren bevidst om situationer, der fremmer eller hæmmer læringen. Der er yderligere 38 sider med observationsforslag og forslag til elevaktiviteter, som alt sammen må kopieres.

Bogens grundsyn er, at det i sprogundervisningen gælder om, at eleverne kommer til at bruge målsproget så meget som muligt i situationer, der kan karakteriseres som ægte kommunikation. Det drejer sig om at reducere TTT (teacher talking time) og optimere STT (student talking time). Det lyder ganske enkelt, men det er svært at gennemføre.

Bogen har for eksempel en lille enkelt ligning, som hedder $T \neq L$ (teaching does not equal learning)! Skuffende – men jo såre rigtigt; og det er godt ind i mellem at blive tvunget til at tænke over det. Lærerens primære opgave er ikke ”teaching” men ”to help learning to happen”, og til det formål er der et væld af praktiske anvisninger i bogen.

For at nævne en aktivitet, som både kan bruges i en snæver vending og som opfølgning på tekstlæsning er et brætspil a la et ludobræt, hvor der i felterne er opgaver som ? = Take a card. Read it out. Ask the group to discuss. Everyone who speaks gets 1 point, eller Talk = take a card. Read it out. Say your own opinion about it for at least 30 seconds (3 points) og Bonus point for at komme forbi et felt. Eleverne skal naturligvis snakke i grupper, og der skal også bruges en terning.

Et kapitel i bogen er viet til problemet ”Who are the learners?” Det er interessant, fordi det giver nogle bud på, hvordan man får lavet en ”needs analysis” og hvad man kan bruge den til. Bortset fra at den kan give et indtryk af elevernes sproglige niveau, kan en sådan analyse også lokke eleverne ud af busken med hensyn til hvil-

ke behov og forventninger de har. Formuleringen af disse behov og forventninger kan være med til at hæve elevernes bevidsthed om, hvad det vil sige at gå i gymnasiet; og det kan måske virke afklarende, hvis disse behov holdes op mod det generelle formål med uddannelsen. Appendixet bag i bogen giver nogle bud på, hvordan sådanne spørgekemaer kan se ud.

Scrivener har også nogle gode tanker om, hvordan man får feed-back på sin undervisning. Han kalder det ikke evaluering! Jeg mener, at det ikke bare er et spørgsmål om stil, om man bruger det ene eller det andet ord. Feed-back er noget, der skal ske løbende. Ordet sigter i mine ører mere på undervisningens effektivitet, mens evaluering har en tendens til at blive noget, der afslutter et forløb, og blive mere personlig.

En svaghed i forhold til danske forhold er, at Jim Scrivener forudsætter, at der er en coursebook, som læreren skal forholde sig

mere eller mindre selvstændigt til. Vores erfaringsverden er her ganske anderledes. Vi har det friere, men også sværere, fordi vi selv skal komponere emner, forløb, opstille mål, finde midler og metoder. Også disse emner berøres i bogen. Men man kommer ikke udenom, at bogens gode ideer så at sige skal translateres over i en dansk sammenhæng – endda over i den enkelte skoles sammenhæng: Hvordan får man tilvirket nogle sproglæringsaktiviteter, der hænger sammen med de tekster, som vi har adgang til på lige denne skole? Men mange idéer kan bruges umiddelbart som afveksling eller hvis man lige står med en ekstra time, man ikke havde regnet med.

Jeg vil derfor mene, at bogen egner sig til at lærere går sammen i en studiekreds eller læsekreds og i fællesskab formulerer dens idéer og anvisninger ind i en lokal sammenhæng. Det er vel det, der hedder vidensdeling.

Det er helt umuligt inden for en anmeldelses rammer at anprise alle bogens fortræffeligheder; der er rigtig mange. Kapitlerne dækker blandt andet Classroom activities, Who are the learners?, Planning lessons and courses, Speaking, Receptive skills, Writing, Language analysis, Lexis, Grammar, Phonology, Teaching different classes. Desuden er tre kapitler viet til toolkits i forbindelse med classroom management, correction/tests og tools, techniques, activities.

Men for at sammenfatte mit indtryk af bogen i en kort formulering, så er det en slags fagdidaktisk grønspættebog, som giver råd og vejledning om alle væsentlige problemstillinger i fremmedsprogundervisning.

Hanne Drejergaard Kjeldsen

Passwords

Af Eva Rosenvold

Systeme 2005

Pris: uden moms 150,- kr

Passwords er en begynderantologi der både vil og kan meget. Her er spændende og varieret undervisningsmateriale at hente. Brugeren får generelt velvalgte tekster at arbejde med, og der er mange afvekslende og grundige øvelser tilpasset niveauet. Bogen er tæt og kompetent glosseret.

Bogen indledes med "isbrydende" kommunikativ træning til klassen. Siden fokuseres der på en række velkendte og oplagte grundpiller til førsteårsundervisningen. Her kan nævnes hovedgenrerne novelle, sagprosa og kortprosa. Sidstnævnte optræder i en særlig 55-ords version ('shorties'). Præsentationerne af genrerne støttes af anvendelige analysemodeller. Der er desuden bl.a. sektioner om synsvinkel, retorik og 'opinions'. De omtalte grundpiller indgår både sammen med og parallelt med temalæsning om fx livsstil, turisme og det britiske imperium. Siden følger to opsamlende solide øvedele om henholdsvis litterære genrer og gloser. Det hele munder ud i en "eksamenstekst", hvor det indlærte stof fra bogen kan blive afprøvet gennem et gruppearbejde.

Det lyder af meget, og i første omgang virker bogen måske noget bredt anlagt. Men ved nærmere eftersyn vinder den. Bogen er præget af pædagogisk grundighed og kvalitet. Der er meget relevant materiale at plukke af.

Der er højdepunkter. Her bør nævnes den underholdende sektion med tre versioner af eventyret om Askepot samt den spændende sammenstilling mellem Raymond Carvers "Popular Mechanics" og bibelens beretning om Kong Salomons dom. Der er endvidere eksempler på fine sagprosattekster. "Such Dear Little Things" er en tankevækkende og provokerende tekst om udgifterne ved at have børn. I "Tour Brochures that 'Gloss over the Truth'" får vi for alvor afdækket turistbranchens glittede verden.

Det er også i orden stadig at trække gamle kendinge (elefanter) ud af stalden. George Orwells "Shooting an Elephant" og Ernest Hemmingways "Hills Like White Elephants" bliver nemlig i begge tilfælde introduceret og efterarbejdet godt og omhyggeligt.

Der er ikke megen malurt i bægeret. Men mon ikke John Kerrys lange tale kunne forkortes yderligere? Omfanget af den politiske tekst virker som hård kost for en førsteårselev.

Sammenfattende kan man konstatere, at brugeren af Passwords får adgangskoden til en varieret og fornuftig førsteårsundervisning. Der er gode grunde til at købe antologien som klasesæt.

Jørgen Dassing Jepsen